

Kommunalt solarietilsyn

Regjeringen fastsatte i statsråd 21. november 2003 ny forskrift om strålevern og bruk av stråling, gjeldende fra 1. januar 2004. Denne legger til rette for et kommunalt tilsyn med solarier ved at kommunene får delegert tilsynsmyndighet. Strålevernet har informasjon på Internett og tilbyr kurs og veiledning til de som skal utføre tilsyn.

Strålevernet håper på bedre oppfyllelse av forskriftskravene ved at kommunene kanskje kan føre noe hyppigere tilsyn enn det Strålevernet har kunnet.

I Norge finnes minst 500 solstudioer med til sammen over 5000 solarier offentlig tilgjengelig. I tillegg til et ukjent antall solarier i private hjem, på arbeidsplasser og for eksempel ved hoteller og treningssentre. Norge har i dag høyest forekomst av hudkreft i Europa. Forekomsten av føflekkreft er seksdoblet i løpet av de siste 30 år og er den hyppigste kreftformen blant kvinner mellom 15 og 29 år og menn mellom 30 og 54 år. I overkant av 1000 personer får konstatert føflekkreft hvert år i Norge, og omtrent 200 personer dør årlig av denne kreftformen. Bare behandlingskostnadene er på flere titalls millioner hvert år.

De nordiske Kreftregistrene har estimert at 95 % av hudkreft-tilfellene kunne vært unngått ved

begrenset soling. Det er ikke kjent hvor stor andel av tilfellene som er forårsaket av solariebruk. Imidlertid viser flere studier en økt risiko for føflekkreft ved bruk av solarium, blant annet en fersk studie blant 100 000 norske og svenske kvinner.

Resultater fra tidligere tilsyn

Strålevernet fant ved tilsyn av 130 solstudioer i 1998/1999 at bare 30 % av solarierne var utstyrt med korrekte rør og lamper; kun ett solstudio tilfredstilte alle krav i forskriften. Dette utløste betydelig innsats fra Strålevernets side med blant annet økt fokus på tilsyn. I 2003 fant man ved tilsyn ved 43 studioer at andelen solarier med korrekte rør og lamper hadde økt til 60 %. Flere

solstudioer informerer også kundene om anbefalte solingstider og farer ved soling. Resultatene viser likevel at det er mange solstudioeiere man ikke har nådd frem til.

Hjemmel for kommunalt tilsyn

Solarietilsynet i Norge har siden 1983 vært hjemlet i forskrifter for solarier/høyfjellssoler (Kgl. res. av 8. april 1983). Strålingskravene i solarieforskriften ble erstattet med krav til UV type 3 i henhold til den Europeiske standarden EN 60335-2-27 fra høsten 1992, men uten tilbakevirkende kraft. UV type 3 solarier har begrenset UVB- og UVA stråling. Den nye strålevernforskriften, gjeldende fra 1. januar 2004, erstatter disse forskriftene og forskriftsfester blant annet kravene i den Europeiske standarden. Kommunene har siden 1998 hatt tilsynsansvar for hygiene i solstudioene i henhold til forskrift om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet m.v. av 6. mai 1998. Flere kommuner har i tillegg bistått Strålevernet med tilsyn med selve solarieapparatene, med hjemmel i Kommunehelsetjenestelovens § 4a. Med den nye Strålevernforskriften har kommunene fått myndighet til å føre selvstendig tilsyn med solarierne og fatte de nødvendige vedtak også i forhold til strålevernet.

Hvilke grep er gjort med ny forskrift

Den nye forskriften delegerer tilsynsmyndighet til kommunene. Målet er at det vil bli utført mer tilsyn totalt. Videre har alle solarievirksomheter som utbyr solarier til kosmetisk formål til salg, utleie eller bruk, fått meldeplikt til Strålevernet. Dette gjelder alle virksomheter, eksisterende og nyoppstartede. Det vil gi en oversikt som gjør det enklere å nå virksomhetene med informasjon og å føre tilsyn med dem. I forskriften stilles det krav til at kun solarier som tilfredsstiller kravene til UV type 3 tillates for salg eller bruk til kosmetisk formål i Norge. Gamle modeller som ble godkjent før høsten 1992 tillot noe sterkere rør enn i dag, og disse tillates brukt i en overgangstid

på 2 år. I tillegg stilles det krav om kompetanse, og informasjonsplikten er strammet inn med krav om å opplyse om anbefalte solingstider, mulige helseskader og til å fraråde personer under 18 år å bruke solarium.

Bistand fra Strålevernet og kurs innen solarietilsyn

For å kunne gi kommunene hjelp, har Strålevernet informasjon på Internett om hvilke krav som stilles og hvilke solarier med rør og lamper som er tillatt. I tillegg legges det til rette for hjelp og råd i forkant av, under og etter tilsyn. I løpet av høsten vil det bli tilgjengelig veiledninger til ny forskrift som vil være nyttig også for de som skal føre tilsyn med solarier. Strålevernet vil også kunne gi kommunene oversikt over solstudioer i hvert enkelt distrikt.

Strålevernet tilbyr et dagskurs for de som skal utføre solarietilsyn. Dette tar for seg helseeffekter og konsekvenser av UV-stråling generelt, UV-stråling fra ulike solarier, innhold i forskriften og hva som må sjekkes ved tilsyn. Kurset er gratis, men deltakerne må sørge for reisen selv. Strålevernet tar sikte på å avholde kurs i egne lokaler på Østerås i Bærum 1-2 ganger i året, og eventuelt ved behov andre steder. Det er allerede avholdt fire kurs i Østlandsområdet i forbindelse med møter i lokale nettverk for miljørettet helsevern. Det tas sikte på å avholde kurs i Trondheim, Tromsø og i egne lokaler i løpet av høsten 2004.

Mer informasjon om kurset, og krav som stilles i henhold til den nye Strålevernforskriften finnes på Strålevernets hjemmesider: www.nrpa.no (Tema "Solarier").